

КАК НАПИСАХ „ИКОНОМИКАТА В ЕДИН УРОК“

Хенри Хазлит*

През 1946 г. ми хрумна идеята да пиша за икономическите заблуди. Беше изминало почти десетилетие от публикуването на труда на Джон Мейнард Кейнс „Обща теория на заетостта, лихвите и парите“, който оказва огромно влияние, но изобилстваше с погрешни изводи и заключения.

Вдъхновението си дължа на Фредерик Бастиа, френски дворянин от XIX век, превърнал се в най-красноречивия защитник на идеята за свободния пазар на европейския континент. Неговият последен памфлет „Това, което се вижда, и това, което не се вижда“, написан през юли 1850 г., е невероятно мъдър и проникновен. Развих своята идея и я споделих с моя приятел Лудвиг фон Мизес, според когото от това би излязла една стойностна книга.

Срещнах се с Ордуей Тийд, редактор на икономически книги в „Харпър енд Брадърс“. Той ме насърчи да дерзая. И така аз се захванах да напиша последователна, логична, общодостъпна книга на разговорен английски език. Впоследствие осъзнах, че заблудите, за които пишех, са далеч по-сериозни, отколкото ми се струваха в началото, и се ядосах. Но стигнах до заключението, че една гневна книга едва ли ще бъде твърде привлекателна.

Самото писане ми вървеше с лекота, защото като журналист в различни вестници бях свикнал да спазвам ежедневните срокове. Попитах хората в „Ню Йорк таймс“ дали мога да си взема всички почивни дни като неплатен отпуск, за да напиша книгата в апартамента си на „Вашингтон скуеър“. Те отговориха: „Добре!“ Все пак от „Таймс“ ми ги платиха. Седнах пред пишещата си машина „Ъндъруд“, започнах от самото начало и стигнах до самия край. Пишех по една глава на седмица и завърших книгата за около 25 седмици.

Познавах се с редактора на „Ридърс дайджест“ Девит Уолъс, който се съгласи да направи съкратен вариант на главата „Счупеният прозорец“, за да излезе като статия в августовския брой през 1946 година. Въпреки това Ордуей Тийд от „Харпър енд Брадърс“ не изглеждаше впечатлен. Попита ме колко екземпляра от книгата могат да се продадат. Десет хиляди? Не знаех. Независимо че от „Ридърс дайджест“ щяха да поръчат, той смяташе, че перспективите са доста скромни и издателството заяви първоначален тираж от 3000 екземпляра. Отпечатването беше запланувано за 31 юли.

И така, на 22 септември книгата се появи в списъка на бестселърите на „Ню Йорк таймс“ под номер 15. Под номер едно беше книга със заглавие „Яйцето и аз“. Списъкът на бестселърите включваше „Животинска ферма“ на Джордж Оруел и книга, посветена на

---

* Хенри Хазлит (1894-1993) – един от най-известните американски публицисти, писатели и общественици. Започва журналистическата си кариера през 1913 г. във в. „Уолстрийт джърнъл“. От 1934 до 1946 г. е член на редколегията на в. „Ню Йорк таймс“. През този период пише прочутите си редакционни коментари, в които яростно осъжда социално-икономическата политика на „новия курс“ на Рузвелт. Автор и редактор на 15 книги, от които с най-голяма слава се ползва „Икономиката в един урок“ (1946).

Икономическата библиотека на ИПИ и БМА разполага с английското издание на „класиката“ на Х. Хазлит *Economics in One Lesson*, както и с друго негово основополагащо произведение *The Foundation of Morality*. Всички книги в нашата библиотека можете да видите на <http://library.ime.bg/pages/home/>

бейзболния отбор „Чикаго Кабс“. През следващата седмица „Икономиката в един урок“ се придвижи до 14-о място. На 6 октомври тя достигна седмо. Но от 13 октомври „Икономиката в един урок“ изчезна, очевидно поради изчерпване на тиража. Книгата я нямаше в книжарниците. В продължение на месеци „Харпърс“ не успя да заяви нов тираж. Първоначалният тласък беше изпуснат. Бях разочарован и бесен.

Все пак „Икономиката в един урок“ си завоюва скромни поклонници. Леонард Рийд от Фондацията за икономическо образование насърчаваше хората да се вслушат в този лесен урок. През 1962 г. Макфадън, нов издател на книги с меки корици, търсел подходящи заглавия за отпечатване в джобен формат и избрал моята книга. Включих една нова глава – за тавана на наемите. Това издание претърпя четири тиража, преди Макфадън да се разори някъде около 1970 година.

През 1974 г. от „Харпър енд Роу“ ме попитаха дали искам да преработя книгата си за още едно издание с твърди корици. Подготвих нови глави, които недвусмислено критикуваха Кейнсианската политика, тъй като тя беше основната причина, поради която американците страдаха от инфлация и безработица. Независимо че издателите не обсъдиха с мен този антикейнсиански материал, те решиха да не пускат книгата. Предполагам, че решението им се е основавало на идеологически причини.

В продължение на четири години „Икономиката в един урок“ не беше дадена за печат. Но изведнъж, за щастие, Нейл Маккафри от издателство „Арлингтън“ я „възкреси“. Той я поръча чрез своя „Клуб на консервативната книга“ (Conservative Book Club) и имаше изгледи тя да намери нова публика. Издателство „Арлингтън“ беше погълнато от „Краун“, което продължи да отпечатва книгата.^{**}

Ако през 1946 г. някой можеше да си представи, че близо половин век по-късно „Икономиката в един урок“ ще бъде все така действена, щях да реша, че е луд. Изпитвам истинско щастие, че имах възможността да помогна за утвърждаване каузата на капитализма, благоденствието и свободата.

Превод: Бинка Илиева

---

^{**} Юбилейното 50-о издание на книгата на Хазлит е отпечатано от Laissez Faire Books благодарение на дарения от наши поддръжници, които подкрепят усилията ни да преиздаваме класически либертариански трудове. (Бележката е от Laissez Faire Books, на чийто сайт е статията на Х. Хазлит – бел. прев). http://www.lfb.org/product_reviews_info.php?products_id=38&reviews_id=14